

# Obsah

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Předmluva .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>1</b>  |
| Aktuální vývoj bývalého SSSR. Otevřenost možných variant. Podmíněnost kladného vývoje demokratických tendencí. Potřebnost světologie. Předchozí práce autorů.                                                                                                                                                                               |           |
| <b>Kapitoly z dějin státu Ruska a SSSR</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |           |
| <b>(D. Pelikán) .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>4</b>  |
| <b>Úvod .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>4</b>  |
| Dlouhodobé komponenty kauzálního dějinného procesu.                                                                                                                                                                                                                                                                                         |           |
| <b>Specifický vývoj ruského feudalismu .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>6</b>  |
| Geografické a klimatické podmínky. Zvláštnosti působení vnějších vlivů. Křesťanství v Rusku. Neuskutečnila se recepce římského práva. Neexistence panovnicko-stavovské rovnováhy. Tatarská nadvláda. " Moskva - třetí Řím". Služebná šlechta. Města. Nevolnická vesnice.                                                                    |           |
| <b>Státní monopolistický přechod ke kapitalismu....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>14</b> |
| Impuls porážky v krymských válkách. Ruský typ státní monopolistického řízení průmyslu. Vzor pro sovětskou praxi. První agrární reforma. Druhá agrární reforma. Program nacionalizace půdy. V Rusku resp. v SSSR nikdy neexistoval demokratický řád. Demokratické reformy carismu. Děkabristé. Reformy šedesátých let. Vláda přímého násilí. |           |
| <b>Ruské revoluce .....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>26</b> |
| Revoluce 1905. Sověty. Státní дума. Ruský proletariát. Konec carismu. Šance demokratického vývoje. "Dvojvládi"? Neschopnost demokratických sil. Kornilovština. Bolševický vojenský puč, jeho politické zázemí.                                                                                                                              |           |
| <b>Vývoj sovětského totalitního politického systému.....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>39</b> |
| Charakteristika. Ideová apologetika. Etapy vývoje. Vlastní ideologické představy o systému.                                                                                                                                                                                                                                                 |           |
| <b>Vývoj sovětského státního systému.....</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>50</b> |
| Vývoj koncepce diktatury proletariátu. Všeľidový stát. <u>Sověty do 7.11.1917.</u> Ústavní shromáždění. Organizační soustava sověťů. Byrokratizace sověťů. Státoprávní úprava národnostní otázky. Armáda.                                                                                                                                   |           |

## Kapitoly z dějin práva Ruska před r.1917

|                                                                                                                                                                                                        |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| (K.V.Malý).....                                                                                                                                                                                        | 61        |
| <b>Prameny práva v Rusku .....</b>                                                                                                                                                                     | <b>61</b> |
| Svod platných zákonů z roku 1835 a jeho modifikace. Partikularismus práva - místní a stavovský. Obyčej jako pramen práva v Rusku. Soudy a jejich právo vykládat zákony.                                |           |
| <b>Soudní reforma (1864) .....</b>                                                                                                                                                                     | <b>66</b> |
| Oddělení soudnictví od státní správy a reorganizace prokuratury. Nová soudní soustava a principy soudního řízení. Přestavba místních soudů v r.1912                                                    |           |
| <b>Trestní právo.....</b>                                                                                                                                                                              | <b>71</b> |
| Kasuistika trestních zákoníků z let 1846 a 1885. Systém trestů. Mimořádné formy trestní represe. Trestní pravomoc soudů vojenských a tzv. vojenských polních soudů. Osud trestního zákoníku z r. 1903. |           |
| <b>Občanské právo.....</b>                                                                                                                                                                             | <b>77</b> |
| Zvláštnosti práva vlastnického, obligačního a dědického. Klíčová role pravoslavné církve v právu manželském a rodinném. Příprava občanského zákoníku.                                                  |           |
| <b>Stolypinova agrární reforma a osudy obcí.....</b>                                                                                                                                                   | <b>85</b> |
| Institute obcí nesplnila očekávání vlády. Obnova práva vystupovat z obcí. Zákon z roku 1910 o přechodu od občinového k soukromému vlastnictví.                                                         |           |

## Kapitoly z dějin práva SSSR (D.Pelikán).....90

|                                                                                                                                                                                                                                                            |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Obecná charakteristika sovětského práva a jeho vývoje.....</b>                                                                                                                                                                                          | <b>90</b>  |
| Hlavní principy sov.práva. Prameny práva. Utopické koncepce práva. Vztah k předrevolučnímu právu. Právo - nástroj totalitní moci. Socialistický právní pozitivismus. Popření dualismu práva. Legislativní etapy.                                           |            |
| <b>Ústavní právo.....</b>                                                                                                                                                                                                                                  | <b>108</b> |
| Říjnové dekrety. Deklarace práv pracujícího a vykořisťovaného lidu. Ústava RSFSR z r.1918. Ústava SSSR z r.1924. Ústava SSSR z r.1936. Novela z r.1957. Ústava SSSR z r.1977.                                                                              |            |
| <b>Občanské právo.....</b>                                                                                                                                                                                                                                 | <b>119</b> |
| Obecná charakteristika. Založení institutu státního vlastnictví. Nihilismus válečného komunismu. Zákoník z r.1922. Mimoprávní záahy do majetkových vztahů. Občanskoprávní instituty v ústavě z r.1936. Kodifikace roku 1961. Zákon o vlastnictví z r.1990. |            |
| <b>Rodinné právo.....</b>                                                                                                                                                                                                                                  | <b>126</b> |
| Obecná charakteristika. Říjnové dekrety. Zákoník z r.1918. Kodifikace roku 1926. Novelizace r.1936 a r.1944. Kodifikace roku                                                                                                                               |            |



1968.

**Pracovní právo.....132**

Obecná charakteristika. zákoník z r.1918. Zákoník z r.1922. Pracovněprávní normy v ústavě r.1936. Kriminalizace pracovního práva. Úpravy v 60.letech. Kodifikace roku 1971.

**Pozemkové a kolchozní**

**právo.....137**

"Zemědělské právo". Dekret o půdě. Řády přechodu k socialistickému zemědělství r.1919. Pozemkový zákoník r.1922. Kolektivizace zemědělství. Vzorové stanovy zemědělského artělu r.1930. Vzorové stanovy kolchozu r.1935. Kodifikace 60.let. Potravinový program r.1982.

**Trestní právo.....144**

Obecná charakteristika. Dekret o rudém teroru. Trestní zákoník z r.1922. Všesvazová novela roku 1924. Teror stalinské diktatury. Kodifikace roku 1958.Trestní právo brežněvovského období.

**Exkurs: Justice v revoluci r.1917 (K.V.Malý)....154**

Činnost tzv. prozatímních soudů za dvojvládí a tzv. vojenských revolučních soudů od července 1917. Radikální zásah RLK do systému justice dekretem o soudu č.1. Revoluční tribunály a jejich raison d etre. Spor o dekret o soudu č.2 a jeho výsledek.Zrušení platnosti předříjnových předpisů. Čeka a její represivní činnost.

**Prameny a literatura.....164**